

BÓTA TIBOR

A JÉZUSI OKOSSÁG ÉS JÉZUSI OKTALANSÁG PÁRBESZÉDE

Az oktan szót jelen esetben az „ésszerűtlen” értelemben használom. Hát van jézusi oktalanság is? Igen, ez az ellenségszeretet.

Jézus a farkasok közé küldött bárányait nem eledelnek szánta a farkasok számára, nem „birkáknak” akarta őket. Bízott, nagyon sok példát hozott, s maga is élt az általa felvázolt okossággal, annak minden általa megengedhető eszközével!

Ezzel párhuzamosan elmondta övéinek, hogy a szeretetlenséggel szemben csak a szeretet az egyetlen eszköz, ami övéi kezében van, és ennek a szeretetlenséggel szemben, ebben a világban nagyon kicsi az esélye. (Ezért is van nagy szükség a jézusi okosságra.) De követőinek el kell tudni fogadniuk, hogy evilág szemében jellemzően a vesztesek közé fognak tartozni. Evilági szemmel Jézus is vesztes volt!

A jézusi okosságot és a jézusi oktalanságot (ellenségszeretet) meg kell tanulnunk egyszerre felvállalni, az állandó belső mérlegelés küzdelemével együtt. Egy párbeszéd-kísérlet a jézusi okosság (J. OK.) és a jézusi oktalanság (J. OKT.) között.

Van-e veszélyhelyzet?

J.O.: Igen egyértelműen van. De mi a veszélyhelyzet? A nagy tömegben érkezők, amire Európa nincs felkészülve. Ennek a helyzetnek a kezelésére (a jézusi okosság eszközeit felhasználva) igen sürgősen fel kell készülni!

J.OKT.: Van. De mi a veszélyhelyzet?

Ez a folyamat előbb utóbb konfliktushoz, majd erőszak alkalmazásához vezet. (Tekintettel arra, hogy a döntéshozók szótárában a jogos önvédelmi háború egyértelműen elfogadott.) Az erőszak bármilyen helyzetben való elkerülésére fel kell készülni.

Mindkét veszélyhelyzetet egyértelműen meg kell fogalmaznunk, és azok kezelésére fel kell készülnünk.

Mi a teendő?

J.O.: Fel kell hívnunk embertársaink figyelmét arra, hogy készüljenek fel a nem várt és „nem önként vállalt, ránk kényszerült” nagy tömegben érkezők kezelésére. Ennek érdekében (a jézusi okosság értelmében) fel kell kutatnunk minden Jézus által megengedett/használt eszközt, amelyre szükség van, és esetleg lehet a jövőben (befogadás, integráció kezelése).

J.OKT.: A mi fő feladatunk az irgalmasság (a rászorulókon segíteni). Az ellenségszeretet parancsa ésszerűtlen, de egy jézusi tudatú ember számára megkerülhetetlen. Az irgalmasság szükségszerűen igazságtalanság a világ sze-

mében. A mi szemünkben az ellenség szeretete az igazságosság felett áll. Az igazságosság oldaláról nézve igazságtalanság az irgalmasság azzal szemben is, akit az irgalmasságom elér (mert nem érdemei szerint kapja azt, amit kap), de főként azzal, aki az irgalmasságom köréből kimarad (jogosan érzi azt, hogy az irgalmasságom alanya a „közösből” érdemei felett kap).

Szándékosan és tudatosan hagytam a végére az iszlám-veszély gondolatát. Miért?

Külön szerettem volna erről beszélni.

Egy vallomással kezdem. Hogy veszély helyzet van, az számomra megkérdőjelezhetetlen. De hogy ez a veszélyhelyzet azonos lenne az iszlám veszéllyel, ebben nem szeretnék állást foglalni. Nem azért mert nem akarok, vagy nem is azért, mert a problémát akarom kerülgetni (az érzélem-felborzolás elkerülése érdekében), hanem mert valóban nem tudok. Miért?

- Mert ebben a fejetetejére állított, és agyonmanipulált világban ennek a kérdésnek egyértelmű megválaszolását a magam részéről lehetetlennek érzem.

- Mert számomra eddig hiteles, és tekintélynek számító keresztény testvéreim között vannak olyanok, akik egyértelműen állítják, míg mások egyértelműen kétségbe vonják ezt.

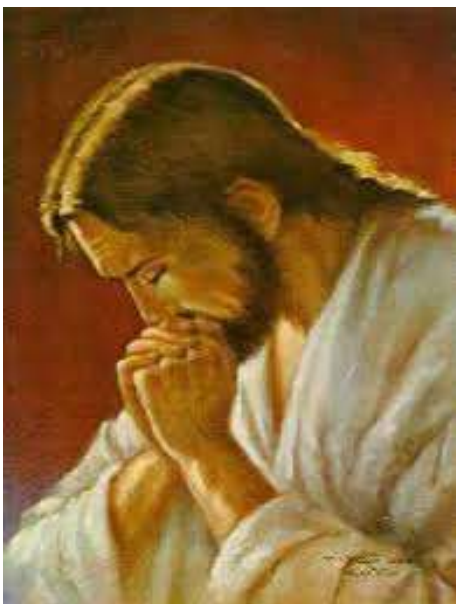
- Mert számomra a józanész azt diktálja, hogy az Európát megcélzó ekkora nagy tömeg nem lehet homogén. Ebben a nagy tömegben megtalálhatók a háborús övezetből (hazájukból, vagy a szomszédos országok menekülttáboraiából) menekült, esetleg életüket mentő, kilátástalan sorsú emberektől kezdve, a gazdasági (jobb életet kereső) bevándorlókon át, egészen a világpolitika és iszlám-politika által manipulált (valóban veszélyes) emberekig. Az iszlám-veszély lehetséges veszély, de aktualitásának, mértékének megítélése az, ami

számomra ma még nem eldönthető. Így nem tehetek mást, mint hogy tiszteletben tartom kinek, kinek a véleményét.

Mindenesetre a veszélyekről beszélni kell, őszintén fel kell vetni a lehetséges veszélyeket. De a szélsőséges megközelítésektől óvakodnunk kell. Mit értek ez alatt?

A csupán kereszténységünk megszüntetésére törekvő iszlám gondolat túlhangsúlyozása komoly veszélyt hordoz magában. Mire gondolok? A legjobb szándék mellett is, ha ezt a gondolatot egyre erősítjük, (akarunk ellenére) egy vallásháború gondolata erősödik a fejünkben, a szívünkben. Vallásháborút pedig senki sem akar közülnk.

A jézusi okosság arra kötelez, hogy erre a lehetséges veszélyre is felhívjuk a figyelmet, és minden erőnkkel keressük a megengedhető jézusi eszközöket. Felelősek vagyunk önmagunk és embertársaink tudatának – lelkiismeretünk szerinti – formálásáért. De konfliktus esetén az

erőszak alkalmazásának eldöntése az evilági hatalmak kezében van! Nekik a jogos önvédelmi háború egy használható eszköz. Ha kimarad az erőszakmentesség párhuzamos hangsúlyozása, mit teszünk majd akkor, ha erőszakalkalmazásra kerül sor? Hogyan tudjuk megállítani az erőszakot? Mit tudunk majd mondani a (többségben lévő) olyan keresztény testvéreinknek, akiknek az ellenszereget helyett a jogos önvédelem létezik a szótárakban. Lehet, hogy ők nem csak szóval, hanem önként kardot ragadva is ünnepleni fogják majd az evilági hatalmak döntését?

Ugyancsak komoly veszélynek gondolom azt is, ha kizárólag csak az erőszakmentesség felől közelítjük meg a problémát. Mert ezzel tudattalanul, és szándékunk ellenére is a mesterünk által használt, és fontosnak ítélt egyik eszközt, a jézusi okosságot vetjük el. A józanész is azt diktálja, hogy legyünk körültekintőek, a jézusi okosság pedig azt, hogy használjuk a jézus által élénk tárt eszközöket, amibe az erőszak alkalmazás (testi és szellemi /megfélemlítés/) semmilyen körülmény között (önvédelem esetén) sem fér bele.

Mit tegyünk hát?

A jézusi okosság (körültekintő, minden veszélyt és lehetőségét számba vevő), és a jézusi oktalanság (az erőszak alkalmazást semmilyen körülmény esetén sem igénybevevő) szempontjai által meglátott MINDKÉT VESZÉLYRE EGYSZERRE kell felhívni a figyelmet, és ezek csökkentése érdekében egyszerre kell megtennünk azt, amit lelkiismeretünk diktál.

Náci gondolatával zárom töprengésemet:

„Tájékozottnak látszó okoskodást és kegyes lelkesedést fel kell váltsa a magunk küldetésének világos megfogalmazása és ahhoz való hűség. Elkiáltotta már valaki magát, hogy az országunk erőszakot szenved, és válasz erőszakra készül? A kettőt így együtt?”

GROMON ANDRÁS

JÉZUS ÉRZELMEI

Amikor Jézus érzelmeit akarjuk szemügyre venni, akkor tudatosítanunk kell, hogy a szokottnál is nagyobb mértékben vagyunk ráutalva az evangélisták beszámolóira, hiszen az esetek többségében *nem maga Jézus* nyilatkozik az érzelmeiről (persze ilyenkor is meghatározó, hogy az evangélisták mit és hogyan közvetítenek a hozzájuk eljutott hagyományból), hanem *az evangélisták kommentárjai* utalnak azokra.

Jézusnak az evangéliumokban megjelenő érzelmeit számba véve enyhén szólva meghökkenítő, hogy a negatívnak nevezhető érzelmek vannak *túlsúlyban*: bosszankodott, feldúlt, mérges, zaklatott és indulatos volt, haragra gerjedt. Ezeket részletesen bemutattam *A dühös Jézus c. tanulmányomban*.

Most a többi érzelmét vesszük sorra, mégpedig úgy, hogy a ritkábban előfordulóktól (vagy csak az evangélisták által ritkábban följegyzettektől?) haladunk a gyakoribbak felé.

Öröm

A szinoptikus evangéliumok egyszer említik meg kifejezetten, hogy Jézus örült (János evangéliuma is csak egyszer, szinte mellékesen említi Jézus örömét: 15,11), mégis van három olyan hely, amely erre utal: egy kifejezetten, kettő pedig burkoltan.

Lukács szerint (10,21) a hetvenkét tanítvány missziós útjáról való visszatérése után Jézus „a Lélek hatására felujjongott”, és ezt mondta: *„Magasztallak téged, Atyám, ég és föld Ura, mivel elrejtetted ezeket a »bölcsek és értelmesek« elől, az »éretleneknek« azonban feltártad. Valóban jó, Atyám, hogy így határoztaál jóakarotodban.”*

Sem az evangélista, sem Jézus nem mondja ki az „öröm” szót Jézus „megkeresztelésének”, azaz a Jordán-folyóba történt alámerítésének jelenetében, de aligha képzelődünk, ha azt gondoljuk, hogy hatalmas öröm töltötte el Jézust, amikor azt élte át, hogy Isten az ő „szeretett fiának” tartja, akiben „gyönyörködik” (Mk 1,11) – különös tekintettel arra, hogy előzőleg nyilván azonosult Keresztelő Jánosnak a szigorúan ítélkező Istenről alkotott képével (Mt 3,10-12). Feltételezésünk jogosságát megerősíti, hogy amikor Jézus a nyilvánosság elé lép, első mondatával evangéliumot, örömmüzenetet hirdet (Mk 1,15).

Bizonyos értelemben ennek az eseménynek a megismétlődését, illetve ennek az örömnek a felizzását láthatjuk Jézus „színeváltozásának” jelenetében (Mk 9,2-7).

Szomorúság

Két esetben értesülünk Jézus szomorúságáról. A béna kezű ember meggyógyításakor Jézus a farizeusok keményszívűsége miatt szomorodik el (Mk 3,1-6), kivégzése előtt pedig, a Getszemáni-kertben „halálos szomorúság” fogja el (Mk 14,34); ennek két oka is lehetett: a szenvedés- és halálfélelem mellett (vö. Lk 12,50!) legalább olyan súlyosan érinthette a hirtelen felismerés, hogy az általa remélt áttörés nem következett be, azaz sem a hatalmasokat, sem a népet nem sikerült megtérítenie, még tanítványai sem értik, mit akar, művét tehát az összeomlás fenyegeti.

Csodálkozás

A csodálkozás talán nem sorolható a szokványos értelemben vett érzelmek közé, de kétségtelenül sajátos érzelmekkel jár együtt. Két változatban is találkozunk vele Jézusnál.

Amikor szülőfalujában „családja és rokonai” megvetették őt mint prófétát, „csodálkozott bizalmatlanságukon” (szokványos fordításban „hitetlenségükön”: Mk 6,6). A szövegösszefüggés alapján elsősorban a *személye* iránti bizalmatlanságra kell gondolnunk, de benne lehet *Isten* iránti bizalmatlanság is: „nem nézték ki” Istentől, hogy egy egyszerű ember („emberfia”) által szólhat hozzájuk. A másik helyzet az előbbinek épp az ellenkezője: Amikor azt tapasztalja, hogy a kafarnaumi százados feltétel nélkül bízik gyógyítói szándékában és képességében, Jézus